

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуусун хаһаайа

2011 сыл
Алтынньы
20
күнэ
ЧЭПНЭР
№139
(10388)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2011 сыл — Тыва хаһаайыстыбатын сыла

Быйыл сайынныттан республика үрдүнэн ынах сүөһү ахсаанын арайаппат, эбөр туһутар элбэх үп көрүлүн, үгүс үлүлөр бардылар. Ону барытын истэ-была сытыарыт. Ол курдук, улуус тас өттүгэр оттоммут от 1 тонналар 1500 солкуобай субсидия көрүлүн тоһоһа 2500 солк. нөһүлүннөһө атылланар, таһыпта бюджеттэн төлөнөр, ону таһынан 540 тонна чыччатыннээх комбикорм бөриллэр буолла.

Мань таһынан бу күннөргө ынах сүөһү уопсай, ол иһигэр чуолаан төрүүр сүөһү ахсаанын онунан хаалларар, элбөтөр туһутар бийиги Чурапчы улуутар маньык ханаалларынан үп-харчы бөриллэрэ быһаарыллына.

Маннайыта. СР Тыатын хаһаайыстыбатын уонна ас-үөл политикалар министрствотун алтынньы 7 күнүнээри "2011 сылга төрүүр ынах сүөһү ахсаанын арайаппат үлэлэри тэрийбит туһунан" 626 №-дээх бирикээһинэн Чурапчы улуутар "Туймаада" ФАПК нөүгө 7 мөл. солк. харчы бөриллэрэ билгээннэ. Бу үп сүрүннээн КП-лар, ИП-лар (бааһынай хаһаайыстыбалар) чааһынай ыаллартан 7-гэр дээрэ саастаах ынагы уонна тыһы тигэһини, тыһаһаһы, борооскуну атыылаһан ылан иитэллэригэр сүөһү сыанатын 35 бырыһыанын бюджеттэн төлөнүөхтээрин туһунан бирикээсэ ыбыллар.

Иккиһа. Быйыл улууспутар Тыва хаһаайыстыбатын сыла биллэриллэбитинэн улуус ынах сүөһү ахсаанын элбэтии дыһалларыгар эбии көмөлөрү онорор.

Үсүһа. Республика Президентин, Правительствотын быһаарылырынэн улууска ынах сүөһүбүт ахсаанын быһырыллыгы таһым-

СҮӨҮ АХСААНЫН ЭЛБЭТИИГЭ ҮЛЭЛЭҢИЭҢ!

тан (26502 төбө) көдүрэннээк, 1080 төбөнү эбөр түбэлтэбитигэр республика үбүттэн 30 мөлүгүн солкуобай 2012 сыллаахха бөриллэрэ көрүлүннэ. Онон, табыллынарына, улууспутар барыта 40-ча мөлүгүн көмө харчы кэлэрэ күүтүлэр.

Бу көрүллэр үбү хайдах түнэтиэххэ, кимнээххэ төһөнү төлүөххэ, туох иһин биэрэххэ? Бу боһуруос күн бүгүн тутта, чуолкайдык быһаарыллар кыага суох. Төрү диктээххэ улуус үрдүнэн төһө сүөһү идэрэ буолара, мистэтигэр атылланара, буойунара кээрэрэ, илтигэр хаалара чуолкайдык биллибэт. Ол кэннэ сүөһүбүт ахсаана быһырыллыттан арайаатарына ити 30 мөлүгүнэн көрө матабыт. Ол иһин биэр атыылаһыллар, эбии илтилэр төбөгө төһөтүү харчы тиксэрин билгитин хайдах да ааран таһаарарбыт кыаллыбат.

Кыстыктыт кэллэ, сүөһү өлөрүүтэ саҕаланна. Онон дьон-сэргэ түргэнник төһө сүөһүнү иитэрин, туттарын, атыылаһарын, атыылыһарын быһаарыныахтарын наада.

Ол иһин улуус дыһалтата, тыва хаһаайыстыбатын управлениета, улуус бары сүөһү илтигэрлэрин түмэр "Чурапчы" кооператив саҕалтата бу боһуруоска маньык барылы онорбуттары билгитиннэрбэт.

Маннайыта. Сүрүн көрдөбүлэ. Көмө харчы (субсидия) сүөһүлэрин ахсаанын быһырыллыгы ахсааньтан улаатыннарбыт эрэ коллективнай, бааһынай хаһаайыстыбаларга, аһит төбөлөрүн ахсааныгар бөриллэр. Манна хаһаайыстыбанай илтигэр биэргэ суруллан баран аймаҕар (ага уолугар) суругтардаһына көмө бөриллэбэт.

Иккиһа. Сүрүн көмө сүөһүлэрин эһэр, арайатар дьонтон (ыалтан) эбөтөр улуус тас өттүгэр атыылаһан иитэ ылан эбинэр уон-

на сана тэринэр ИП-га (бааһынай хаһаайыстыбаларга) бөриллэн сөп.

Үсүһа. Ийэ сүөһү ахсаанын элбөтөр инниттан уопсай сүөһүлэрин ахсаанын көдүрөннөтөх, онунан хаалларбыт, ол эрээри быһырыллыттан ылар ынахтары, тыһы тигэһэлэрин ахсаанын төһөнөн элбөтүтүгэр субсидия (көмө харчы) көрүлүнөн сөп.

Быйыл хайа да дыһлааһар ураты кыстык кэллэ. Ынах сүөһү ахсаанын арайаппат, элбөтөр туһутар хаһан да көрүлүбөтөх элбэх үп-харчы, көмө республика, улуус да өттүгэр көрүлүлэр буолла. Кэлэр өттүгэр улууска сылын айыы Тыва хаһаайыстыбатын сыла биллэриллэи ботуччу үп көрүлүлэрэ, республика да өттүгэр маньык улахан көмөлөр оноруллулар биллибэт.

Улууспутар 2 тыһыынча кэрингэ сүөһү көрөр кэтэх ыаллар, бааһынайдар бааллар. Кинилэр бары биэрдии да борооскуну (тыһаһаһы) ордук иитэр (ийтэрэр) түбэлтэлэригэр сүөһүбүт ахсаанын эбөн ити 30 мөлүгүн харчыта тиксэр толору кыахтаахпыт. Ол барыта хас биэрдии сүөһү иитэр дьон хайдах дыһаналларыттан, кинилэр бэйэлэрин эрэ иитэрлэстэрин буолбакка, улуус туһутар ыаллар патриоттуу санааларыттан уонна саһалта бары таһыма, ордук нөһүлүк баһылыктарын, тыва хаһаайыстыбатын специалистарын күүстээх өйдөтүү, тэрийэр үлэни ыһталларьтан быһаачы тутулуоттаах.

Улууспут дьон-сэргэтэ! Бу төрөстөөх кэми, көмөнү туһанан чурапчылар бийиги бары биэр өйгө-санаага кэлэн, ынах сүөһүбүт ахсаанын арайаппат, эбөр туһутар биэр иһин курдук турунуһун!

«Чурапчы улууһа» МТ дыһалтата, тыва хаһаайыстыбатын управлениета, «Чурапчы» ТХПК саһалтата.

Грипптэн сэрэниң!

ПРИВИВКА САҒАЛАННА

көрдөрүннэ. Ордук элбөхтүк дөһөд уонна 7-14 саастаах оскуола оҕолоро ыарыйдылар.

Грипп саамай тарҕамыт ыарыһан буолар. Грипп ыарыһа ыалдыбыт киһиттэн сыстар. Киһи сөтөллөрүгэр, ытырдарыгар вирус салгыһына тарҕанар. Сыстар кэм 5-10 хонук буолар. Киһи эмискэ ыалдыар. Ыалдыбыт киһи кыраадыһа үрдүүр, титириир, төбөгө, этэ-сиинэ ыалдыар, сирэйэ, хараҕа кытарар, муһна бүтэр, кураанахтыы сөтөллөр. Ыалдыан баран, көрдөрбөккө сырыттах-

ха, грипп атын ыарыһа кубулуйуон сөп. Холобура: гайморит, фронтит, трахеит, трахеобронхит, бронхит, очаговый пневмония, отит, менингит, менингоэнцефалит. Өсөө хроническай ыарыһалар туберкулез, холецистит уода көбүөхтэрин сөп.

Ыарыһаҕы дьийтүгэр туспа хоско сытыарадыт, дьийтүгүн күнгө хаста да, иччэри тирээккэннэ сотоһут, быһылыгыт, дезинфекциялыгыт, саһылатарыт.

Эпидемия бириэмэтигэр улууска күннээри ОРВИ уонна грипп ыа-

рыһаларга мониторинг оноруллубута. Дыһалта уурааҕа тахсыбыта, нөһүлүннөһө прививкалаһын үлэтэ ыһыллар. 20 тыһыынча нөһүлүннээттан баара-суоҕа бу күнгэ 8241 киһи прививка ылла. Улуус улахан аңара прививканан хабыллыбат. Онон бэйэригитин, дьиз кэргэнтитин, биэргэ үлэтиир, тулалыыр дьонугутун харыстыыр инниттан прививка ыларгытыгар ынырабыт. Кыра оҕолорго инфлюэца дьиз вакцина 6 ыйыттан 3 сааһыгар дылы, 3 сааһыттан үөһэ гриппол бөриллэр.

Роспотребнадзор.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ДУМА БЫЫБАРА БУОЛАРА **45** КҮН ХААЛЛА!

«Чурапчылар – Саха сирин сайдыытыгар!!!»

ДОРООБО, ЧУРАПЧЫМ
ЧАРАНА!

Мария Михайлова-Сидорова тыл,
Светлана Константинова мед.

Дорообо, Чурапчым чарана!
Дорообо, күн тахсар чабыла!
Оргуудук суугунуу

ылаанкыһын

Аймаатык мин оҕо дууһабын.

Биһиктээх оҕолуу санаанкыһын
Мин куптун эн илдьэ

хаалбыккын.

Хантан да эргиллим ол иһин
Эйиэхэ мин кэлэр эбиһин.

Ол сырдык эн кэрэ бэйэҕин
Арахсыы, көрсүһү

харсыытын

Малдыттын долгуһа истэбин.
Истаммин умайан кэлэбин.

КҮНДҮ ЧУРАПЧЫБЫТ ДЬОНО – СЭРГЭТЭ!

Ахсынньы 4 күнүгэр дойдубут инники сайдыытыгар улахан суолталаах быыбардар буолаары тураллар. Российская Федерация Государственной Думытын VI-с Ынырылыаах муньаар депутаттары талыы быыбара улахан политическай, социальнай уонна экономикай суолталааҕа хас биэрдии киһиэхэ өйдөнөр. Манна Саха сирэ быыбарга кыттылтын кэтээн көрүөхтэр. Дойду политическай олоҕор граждандар сыһааннарын таһыма үрдүгүн эрэнэ кэтэһэллэр. Онон, бийиги Чурапчылар үтүө ааптытын ааттатар ына бу быыбарга көхтөөхтүк кыттарбыт ытык иэспит буолар. Быыбар учаастактарыгар сүүс бырыһыан килиини ситиһиэххэ дьин ыгырыбылтын өйөөн, хас биэрдиибит куолаһа таах хаалбакка дойду олоҕор, сайдыы туһутар туһуланьы.

Бийиги нөһүлүк ылыммыт ыгырыбылтын атын нөһүлүккөр өйүөхтөрө дьин эрэнэбит. Ыччат, орто уонна ага саастаахтар, бука бары быыбардары үрдүк таһымнаахтык ыһтарга дуулуһуоһун.

Чурапчы улууһун Төлөй нөһүлүккөр олохтоохторо.

2011 сыллааҕы эпидемиологическай сезонга грипп уонна тымныһан ыалдыы чыччэки уонна орто көрүгүннэрэ ордук элбөбүтүгэр. Лабораторнай мониторинг көрдөрбүтүнэн, гриппин ыалдыбыт, бэрэбэркэлэммит дьон 3% - А/Н1N1, 6% - Н3N2, 4% - вирус В ыалдыбыттар. Ону таһынан парагрипп, аденовирус, респираторно-синцитиальнай инфекциялар эпидемия кэмгэр элбээлэр.

Улууска балаһан ыһыттан саҕалаан тымныһан ыалдыы элбээн иһэр, барыта - 1019 киһи ыарыйда. Аастыгыздыллар 209 киһи ыалдыан

«Сапа олох» таһымат 80 сылын көрсө

Саргыяна ПОПОВА,
Нургүлнана СИВЦЕВА,
С.К. Макаров аатынан Чурапчы
гимназиятын VIII-с кылаанын
үөрэнэччилэре

БИЛДЭРИЙЛЭР

Колхоз снэжэлт үгс оролцуу агаарын (1) аймалар. Ийнхү, арта буудуулар. Байрлалт нийдмүр (үрдэ, мууштаа байр) агаарын агаар убаага агаарын агаар. Тел: 8-914-111-21-91.

УАЗ-на, «Синий» трактори хол-бошор агаарын агаарын агаар. Тел: 8-914-230-45-96.

Прессо УАЗ-3- төмөрлө 2000 г.а, өмөрлө мотыг, хэрэгсэлт агаарын агаар. Тел: 8-914-224-26-18.

«Давуу» арта мотыг агаарын агаарын агаар. Тел: 41-014.

Оролох агаарын убаага агаарын агаарын агаар. Агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: Улаан-Уул 23-183 (6 чигс агаар).

Прессо верстак агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 8-914-231-59-11.

Визит с утерей агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Кайаа кулс агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 41-032 (4 чигс агаар).

4-төх трактор агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

2 агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 27-384 (4 чигс агаар).

2002 агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 42-634 (4 чигс агаар).

Саруа кулс, туураага агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 8-914-264-47-44.

Кэриэстэбил

КҮНДҮ ИЙЭМ, ЭБЭЭВИТ СЫРДЫК КЭРИЭБИГЭР

Бу айаа алтынны 20 күнүгүр тагталлаах ийнхү, агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Чурагча орто агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Арта, агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Хоту көнөрүлүү агаарын агаарын агаарын агаар

ДЯЧКОВСКАЯ Мария Петровна агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Накопительные вклады в КПК "Тойук" - залог финансовой процветания! Тел: 41-032 (4 чигс агаар).

КӨННӨРҮҮ

«Сага олох» агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

МАХТАНАБЫТ

Ахтар-агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Мана-Хангаластан төрүтгээх Төлөй нийлмэл агаарын агаарын агаарын агаар

ЗАХАРОВА Ольга Яковлевна агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

ИЙННА Рамса Ивановна

Агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Күндү тагталлаах ийнхү, агаарын агаарын агаарын агаар

ВАСИЛЬЕВА Мария Федотовна агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Күндү ийнхү, агаарын агаарын агаарын агаарын агаар

СЕРГУЧЕВА Ирина Семеновна агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Одүүлук нийлмэл агаарын агаарын агаарын агаар

ФЕДТОВ Иван Васильевич агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Ийн-агаарын агаарын агаарын агаарын агаар

СЕРГУЧЕВА Ирина Семеновна агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Одүүлук нийлмэл агаарын агаарын агаарын агаар

РЯЗАНСКИЙ Василий Николаевич агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Тагталлаах агаарын агаарын агаарын агаар

ЗАХАРОВ Агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ. Редактор-директор: О.В. ТРОФИМОВА. Эпизиттер секретор: сурух агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Төрийн тагталлаах агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).

Сага олох агаарын агаарын агаарын агаарын агаар. Тел: 28-265 (5 чигс агаар).